

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, vtorek, četrtek in sobota, ter velja po pošti prejeman, za avstro-ogerske dežele ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrt leta 3 gold., 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petivrstne 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska. 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hiša. števil. 220.

Opravištvo, na katero naj se blagovito pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hiša. št. 229

Dopisi.

Iz mariborske okolice, 28. apr.
[Izv. dop.] (Sovraštvo slovenskega jezika od strani poslanca K. Seidla in mariborskega okrajnega zastopa.) Gospod Konrad Seidl je bil že trikrat izvoljen za poslanca v mariborski okolici. Volilo ga je tudi mnogo rojenih Slovencev, in vselej kadar je kandidiral, oznanjeval se je tudi v slovenskem jeziku ter izgovarjal, da je potrebno pri nas oboje: nemško in slovensko. Vselej smo mi svarili pred tem možem svoje rojake in jim kazali, da taki ljudje črte in zaničujejo nas Slovence, in golč naših očetov. Čez devetdeset zavednih volilcev nam je verjelo; ti zato niso glasovali za Seidla. Ali veliko jih je bilo, ki so se dali Seidlovim lepim besedam zapeljati, misleči, da je Seidel pravičen Nemcem in tudi Slovincem. Naj zdaj Seidlovo dejanje kaže, kako slovenski golč zatira in zasmehuje slovenske pravice, in naj se Slovincem v mariborskem, slovenje-bistriškem ter šent-lenartskem okraju oči odpro, da človek kateri tako mrzi in sovraži naš govor, ne more biti prijatelj Slovencev, ter da so grešili oni, ki so mu svoj slovenski glas dali.

Občina Fravhajska je 1. febr. tega leta vložila pri okrajnem zastopstvu v Mariboru prošnjo za potrditev občinske naklade. Ta prošnja je bila pisana v slovenskem jeziku. To je Konrada Seidla, načelnika okrajnega zastopa, tako razjezilo, da je prošnjo odbil in Fravhajmčanom pisal z odgovorom 11. febr. 1872 svojo nevoljo, da pišejo po slovensko. Rekel je, da okrajnega zastopa ne more nihče siliti, da bi znal drugi deželni jezik, da naj torej Slovenci pišejo nemško, ali pa če slovenski pišejo, naj potrjeno nemško prestavo predlože. To se je vrlim Fravhajmčanom vendar preveč zdelo, da se med Slovenci stavlja slovenski jezik tako za vrata in da se njih jezik imenuje drugi, tako rekoč nepotrebni jezik, ki bi ne imel v slovenskem mariborskem okraju nobene pravice.

Za to so 22. febr. 1872 vložili pritožbo na okrajni zastop, v kateri poslanca Seidla in nje-

gove nemškutarske tovariše dobro obrišejo, rekoči tako-le: „Kakor je znano v mariborski okolici prebivajo Slovenci in je tedaj slovensko. Po takem je dolžnost, slavnega odbora, ako hoče svojo dolžnost izpolniti in interese okraja postavno varovati in zastopati, za to skrbeti, da je njemu mogoče s slovenskim ljudstvom ustmeno in pismeno občevati in se porazumeti. Saj mariborski okraj čez 45000 prebivalcev šteje. Ako bi se že Maribor med Nemško štel, kateri največ 15000 prebivalcev nima, ste vendar dve tretjini mariborskih prebivalcev slovenske. Res žalostno je ako svoboden konstitucionalni slavni zastop kateri bi nad ravnopravnostjo jezikov, uradovanju s svojim ljudstvom v jegovem jeziku i. t. d. kot eném delu ustavnega življenja, kar celó polovično pravične absolutistične vlade ne negirajo, čuvati moral, v svoji rešitvi javnega odloka samo z neko čudno ponosnostjo konstatira, da svoji nalogi ni zmožen in da svobodni jezika in resnično ustavnemu življenju streči ne zna niti volje nima. Ako slavni okrajni odbor res vse stvari objektivno presojujejo, stori s tem le svojo dolžnost. Mi vendar mislimo, da bi takrat naj lepšo priliko imel svojo objektivnost in pravičnost do slovenskega ljudstva in jegova jezika pokazati, ako bi slovensko vloženo prošnjo tudi v istem jeziku rešil. To tirjati mislimo ima pravico tretjina slovenskega ljudstva, ker gospočka se mora po ljudstvu nikakor pa ljudstvo po gospočki ravnati. Kako to izpeljati je stvar svobodmislnega in pravičnega slavnega odbora, nikakor pa naša. Predrznemo si le vprašati, kar bi naši nemški prijateljski sosedi rekli ako bi se njim od slovenskega odbora na nemško vlogo enaka rešitva v slovenskem jeziku izročila kakor nam. Mislimo, da s tem da se naših državljanjskih pravic po §. 19 in že po narodni pravici zagotovljene ravnopravnosti poslužimo, nikomur krivice ne storimo.“

Na to je zopet Seidelnov zastop odgovoril, da neče ničesa slišati o slovenskem jeziku. Stvar je prišla naposled pred deželni odbor štajerski. Tam sede (razen našega Hermana) sami Nemci, ki so nam Slovincem krivični kjer morejo. Ali vendar tako nesramno kakor Seidel vendar niso

mogli ravnati s postavo, ki nam Slovincem zagotavlja, da imamo za svoj jezik tako pravico, kakor Nemci za svoj. Deželni odbor je Fravhajmčanom dovolil naklado, in „dovolil“ da se smejo slovenske vloge brez nemške prestave vlagati, čeravno se „ne more“ terjati slovensk odgovor.

Res je, da je tudi ta odgovor škandal, ker nam ne da cele pravice; ali vendar je cela stvar dokaz, kako Seidl, kateremu je slovenski jezik dober kadar se za poslanca ponuja, — ta naš jezik zameta in zasmehuje še bolj kot Nemci v Gradci.

Iz Ljubljane [Izv. dop.] Že ste omenili v svojem listu, da so se 21. aprila bili sešli v Ljubljani slovenski pisatelji in prijatelji slovenskega slovstva, da volijo osnovalni odbor svojega društva. Bilo je jih zbralo se 22 vrlim rodoljubov, toda šteje društvo z onimi vred, ki so se pri početniku tega društva oglasili, dosle kakor čujem — 54 udov. To važno početje ne najde samo v Ljubljani, nego tudi po deželi dosti simpatije, in upati smemo obilne podpore. Moževi, ki so v začasni odbor voljeni budé zaupanje, ker so značajni rodoljubi, vsestransko izobraženi, in vsi delavni za omiko in oliko naroda slovenskega. Prav se dopada vsem ona točka v pravilih, po kateri načelnika in odbornike vsako leto voli občni zbor vseh udov. To je prav po načelih „reipublicae literariae“, in nij se bati klikovalstva. Občni zbor se bode sklical v prvi polovici meseca septembra, in upamo, da do onih mal bode število udov ustanovnikov, podpornikov in pisateljev — še petkrat večje. Slišali smo, da hočejo takrat nekateri udje pred izbranim občinstvom o raznih zanimivih predmetih govoriti, in po volitvi funkcionarjev se več udov podati v Vrbo, rojstno vas slavnega Preširna, kjer nameravajo mu nekateri brezniški rojaki nekov spominek postaviti. To je hvalevredna misel poštenih brezniških rojakov, in mi želimo, da se med njimi takoj ustanovi v ta namen odbor, ki bode spominek do onega časa oskrbel in program izdelal, po katerem se bode slovesnost vrševala. Ker brezniška župnikovina šteje toliko gorečih in izobraženih rodoljubov ni se bati nijedne težave pri izvrševanju blazega dela, katero bode čestilo slavnega rajncega pesnika in

Listek.

Pisma iz Rusije.

(Piše prof. dr. Celestin.)

I.

No stránnoe d'elo: srédi Rossii ja počti ne uvidál Rossii.

Gógolj, ispoved ávtora.

(Dalje.)

Ruski narod se deli na dvoje, na činovnike in na narod t. j. na kupee in kmete. (Vojake in duhovščino sedaj pustiva na strani.) Vprašal me bodeš menda, kam sem dejal aristokracijo? Res je, o ruskem dvorjanstvu pišejo, ruskim dvorjanom pripisujejo neko samostojnost, pa to je sama fraza, in treba je dobro razločati rusko dvorjanstvo od aristokracije drugih evropskih narodov, posebno pa Angličanov. Pri teh je bolj ali menj aristokracija bila in je zares stan v državi, ki ima svoje pravice, za katere je bil vselej pripravljen boriti se tudi z vlado. V tem smislu dvorjanstva v Rusiji nikoli nij bilo. Tu so dvorjanje nekaj časa morali vsi služiti osebno, in čeravno v novejšem času tega nij, čeravno se nekateri samo štejejo na

službi, da bi dobili vsaj prvi „čin“, in nič ne delajo in plače ne dobivajo, vendar tudi ti redki dvorjanje, ki popolnoma ne služijo, niso za to samostojni. Oni so zvezani z činovniško hierarhijo sé sto in sto vezili, katerih ne morejo raztrgati.

Sploh govoriti o samostojnosti uradnikov t. j. ne samo ruskih — je nekako smešno. O samostojnosti ruskih činovnikov do sodnijske reforme še govorili niso, in tudi sedaj, ko imamo tu porotnike in mirovne sodnike, bode samostojnost ostala prazna fraza, dokler bode vlada sodnikom za službo dajala čine in rede. To ti potrdi vsak, kdor kolikaj pozna tukajšnje zadeve (prim. Vestnik Evropy 1871. 10 l. reform).

Da o samostojnosti nij govoriti tam, kder je činovništvo omotalo v svoje mreže narod, kder kupei nemajo dovolj obrazovanja, kder je do novejšega časa lačni činovnik vedno prežal, kako bi izlekel iz kupea kopejko, kder je bilo proti volji činovnikov pravico najti pogostoma popolnoma nemogoče: da tu ni mogla razviti se samostojnost, dokazovati nij treba.

Da večrajšnji s šibami zabiti, strašno zagnani

prestrašeni rab ne more biti denes uže samostojen je še bolj jasno.

Ponavljam torej: v Rusiji nij samostojnih ljudi. Pomanjkanje te lastnosti, in pa svobode misli, vesti itd. ti popolnoma razjasni, da od ruskega posebne razgovornosti in odkritosti pričakovati ne moreš. Da so pa tudi severni narodi ne gledé na ravno omenjene razloge tako rekoč uže po svoji naravi bolj skopi v besedah ko južni, to vsak ve.

Znano je, da se na potu ljudje naj rajši znanijo, in najmenj skrivajo svoje misli. Pri nas sicer železnice zmirom bolj spodrivajo poezijo prejšnjih poštnih vozov. Večjidel se komaj usedeš v vagon, in se sosedom ali sosedo spregovoriš dve besedi, moraš uže izstopiti. V Rusiji je za to bolje, vozijo se navadno iz enega mesta v drugo, mesta pa so daleč narazen. Kraj nikogar ne more zanimati, prisiljen si torej iskati si drugega sredstva, da bi pregnal dolgi čas, tega neusmiljenega sovražnika v vagonu zaprtih smrtnih ljudi. Načes pogledovati to tega to ono, pri priložnosti vstaviš v sosedov razgovor svojo opombico, in če ravno

Table with financial data: Enotni drž. dolg v bankoveih, 1860 drž. posojilo, Akeije narodne banke, London, Enotni drž. dolg v srebru, Kreditne akeije, Napol, Srebro, C. k. cekini.

Loterijske številke.

V Trstu, 27. aprila. 15, 28, 34, 81, 55.
V Linu, 27. aprila. 61, 15, 87, 50, 82.

Kancelija advokata dr. J. Kotzmuth-a

je od 29. aprila 1872 počeni v gospod Kriehuberjevi hiši, nasproti predmestno farne cerkve v Tegetthofovi ulici, v I. nadstropji.

(81-1)

Pri B. Milcu v Ljubljani na Starem trgu dobiva se nova slovenska šolska knjiga „Geometrija ali merstvo.“

Za slovenske ljudske šole spisal Janez Lapajne, (82-1)

nadučitelj v Ljutomeru.

Ta šolska knjiga s 95 slikami je umevno pisana ter obsega na 84 straneh v mali osmerki vse važnejše oddelke geometrije, na kratko razložene. V dodatku ima dva praktična spisa o „metrični meri“ in „risani“.

Primarij med. in chirurg. dr. Pestotnik stanuje v Gradiščah v Zweyerjevi hiši, št. 41, I. nadstropje, ordinira od 10.-11. predin od 1-3 popoldne. (80-1)

Advertisement for various mechanical parts and tools including scales, balances, and firearms. Includes illustrations and detailed pricing lists.

Menjavnica dunajske komisijnske banke Kohlmarkt 4. potegovalne liste. Includes details about interest rates and withdrawal conditions.

Salbe gegen Unterleibs-Brüche od Bogoljuba Sturzenegger-a v Merisau-u, Švica. Includes details about the medicine's efficacy and price.

Epileptični krč (božjast) zdravi pismeno z zdravilom, ki je že več ko sto ljudem pomagalo. A. Witt, Linden-Strasse 18, Berlin.

SENSATION machen nachstehende probate Erfindungen. Advertisement for various inventions including a patent for a steam apparatus, a safe, and a fountain pen.

Advertisement for various household and personal care products including hair dyes, tooth powder, and perfumes.